

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Освітня програма	32103 Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32103
Назва ОП	Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Забужанська Інна Дем`янівна, Дяченко Наталія Миколаївна, Генсерук Юлія Вікторівна, Ужченко Дмитро Вікторович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	24.01.2022 р. – 26.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://filolog.mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Vidomosti-pro-samoanaliz_OP_Serednya-osvita.-Ukrayinska-mova-i-literatura.-Anglijska-mova-i-literatura.pdf
Програма візиту експертної групи	https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Programa-vizitu-ekspertnoyi-grupi.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП дозволяє досягти ПРН. У ЗВО сформовано сприятливе освітнє середовище, тісно налагоджена співпраця між здобувачами, викладачами та адміністрацією. Системний характер має взаємодія зі стейкхолдерами, які беруть участь в удосконаленні ОП. Належна увага приділяється розвитку soft skills. Удало використовуються можливості сучасних технологій дистанційної освіти. НПП регулярно вдосконалюють професійну майстерність. Навчання за ОП має належне матеріальне та навчально-методичне забезпечення. Випускники ОП є затребуваними на ринку праці, що є запорукою її подальшого розвитку. ЕГ вважає, що ОП загалом відповідає критеріям оцінювання якості програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Проектування ОП відбувалося за реальної участі стейкхолдерів на основі широкого спектру опитувань, ґрунтовного аналізу досвіду вітчизняних і зарубіжних ЗВО. 2. Освітній процес за ОП всіляко сприяє формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. 3. Викладачі застосовують різноманітні форми і методи навчання, що відповідають принципам студентоцентризму та академічної свободи. 4. Здобувачі заздалегідь ознайомлені з термінами, формами контрольних заходів, критеріями оцінювання. Електронне тестування знижує ризик упередженості в оцінюванні. 5. НПП є кваліфікованими викладачами, які постійно самовдосконалюються й розвиваються в професійній сфері та забезпечують досягнення задекларованих програмою цілей і ПРН. 6. Роботодавці, які представляють заклади освіти, долучаються до розвитку ОП та організації виробничої практики. 7. У ЗВО функціонує система морального й матеріального стимулювання викладацької майстерності, заохочення до отримання викладачами додаткової освіти, підвищення кваліфікації. 8. Наявні достатні матеріально-технічні ресурси, які використовуються для реалізації ОП. 9. Здобувачі отримують достатню консультативну підтримку в освітньому процесі. 10. ОСС активно беруть участь у питаннях, що стосуються освітнього процесу. Їх пропозиції враховуються адміністрацією ЗВО. 11. ЗВО дотримується визначених процедур забезпечення якості освіти, здобувачі й роботодавці активно включені в процес перегляду ОП. ОП безперервно перебуває в процесі вдосконалення, що уможливорює вчасне реагування системи забезпечення якості на виявлені недоліки. Усі учасники освітнього процесу демонструють бажання постійно вдосконалювати й покращувати ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони й недоліки: 1. В ОП недостатньо формалізовано регіональний контекст. 2. Не всі дескриптори НРК формально відображені в ПРН. 3. Потребує вдосконалення структурно-логічна схема ОП. 4. П.4 “Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми...” не повністю корелює з п.19 ч.1 ст.1 ЗУ “Про вищу освіту”. 5. Обсяг практичної та методико-педагогічної підготовки потребує корекції з огляду на особливості спеціальності 014. 6. Програма ФВВ для вступу на основі ОКР МС, ступеня фахового МБ не враховує рівня початкових компетентностей, отриманих за час навчання на попередніх ОР. 7. Здобувачі обмежені в можливостях визнання РН, отриманих у процесі неформальної освіти лише переліком видів робіт, регламентованих відповідним положенням. 8. Відсутній практичний досвід реалізації академічної мобільності здобувачів освіти. 9. У поодиноких випадках у НПП не зазначено публікацій, які б відповідали змісту ОК, котрі вони викладають. 10. Не до всіх приміщень забезпечено належний доступ особам з особливими освітніми потребами. 11. Немає системної інституційної практики ЕГ проведення обов’язкового feedback після завершення ОК. 12. ЗВО усунув не всі зауваження, висловлені під час попередніх експертиз на інших ОП. Рекомендації: 1. Проаналізувати й формалізувати в ОП її регіональний контекст. 2. Відобразити у формулюванні ПРН11,13,16,19 опанування алгоритму дій для вирішення складних спеціалізованих задач, передбачити в ПРН здатність управляти «професійною діяльністю чи проектами», а також «формування суджень, що враховують ...етичні аспекти». 3. Розглянути можливість зміцнення ОК6,8,18,19,22,23,24, детальніше візуалізувати міжпредметні зв’язки ОК08,1,26 в структурно-логічній схемі ОП. 4. Привести у відповідність п.4 “Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми...” п.19 ч.1 ст.1 ЗУ “Про вищу освіту” й зазначати в РП не лише відповідні ПРН, а й очікувані РН. 5. Під час наступного перегляду ОП розглянути можливість збільшення обсягу безперервної виробничої практики й методико-педагогічної підготовки здобувачів. 6. Урахувати в програмі ФВВ для вступу на основі ОКР МС, ступеня фахового МБ рівень початкових (вхідних) компетентностей, отриманих за час навчання на попередніх ОР. 7. Розширити перелік видів робіт у “Положенні про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти...” або ж розглядати всі види робіт, подані здобувачами. 8. Активізувати роботу з реалізації академічної мобільності здобувачів на ОП. 9. Охопити публікаційною активністю викладачів зміст усіх освітніх компонент на ОП та здійснювати періодичний моніторинг публікаційної діяльності НПП. 10. Покращити матеріально-технічні рішення, що стосуються реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. 11. Розглянути можливість запровадження обов’язкового feedback після завершення ОК. 12. ЗВО докласти зусиль для остаточного усунення недоліків і рекомендацій, висловлених під час попередніх експертиз.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має чітко визначені цілі, що корелюють з профілем спеціальності, сфокусована на формуванні академічних і соціокультурних навичок майбутніх учителів української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури. Її мета пов'язана з місією та стратегією ЗВО (<https://cutt.ly/GEeozlm>) в частині підготовки вчителів, здатних до розвитку освіти і науки, її фокусуванням зокрема на дослідницькій підготовці з огляду на провідні світові тенденції розвитку галузі та з урахуванням мінливих вимог ринку праці. Керівник ЗВО під час зустрічі наголосив, що діяльність ЗВО “характеризується насамперед швидкою реакцією на запит суспільства, готовність упроваджувати інновації в усі напрямки розвитку, ...вироблення в здобувачів комплексу життєвих і професійних компетентностей”, що цілком уписується у визначені в ОП цілі.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У процесі проведення експертизи ЕГ пересвідчилася в реальній участі стейкхолдерів у формуванні цілей ОП і ПРН, нормативно закріплена п. 2.1.1. “Положення про участь здобувачів у забезпеченні якості освіти...” (<https://cutt.ly/nIytwo8>), п. 2.4.1. “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти...” (<https://cutt.ly/cIytW1a>), розділами 2, 4 “Положення про Раду стейкхолдерів освітніх програм філологічного факультету...” (<https://cutt.ly/sIyiWa8>). На сторінці Ради стейкхолдерів факультету розміщено план заходів (<https://cutt.ly/MIpro9s>), де зокрема 30.09.21 було передбачено й обговорення ОП. У Відомостях про СО зазначено пропозицію вчительки Мелітопольської ЗЗСО № 22 Т. Юрченко уточнити цілі ОП для передбачення застосування сучасних методів та засобів і забезпечення випускників ОП вміннями працювати в інклюзивному освітньому середовищі, яка була реалізована додаванням ПРН13. Під час інтерв'ю з роботодавцями директор 22 школи м. Мелітополь О.Яценко і представники академперсоналу (Н.Акулова, Т.Сіроштан, С.Пачев, І.Пачева та ін.) також підтвердили свою участь в обговоренні цілей і ПРН; здобувачі (В.Барановська, Г.Стовбурь) також підтвердили неодноразову участь в обговоренні ОП на засіданні кафедри й під час анкетувань (пропозиції враховано); А. Орлов, голова Асоціації випускників МДПУ, засвідчив постійний зв'язок з кафедрою, пропонував звернути уваги на потреби регіону (зокрема щодо знання української мови бізнесом, держслужбовцями) і підтвердив участь викладачів і здобувачів у регіональних програмах з розвитку української мови). У підсумку О.Гриньова (учитель української мови і літератури ЗЗСО №25) як найбільш цінну рису ОП відзначила той факт, що “в них питають і враховують їхню думку”.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У Відомостях із СО вказано, що ОП зазнавала змін відповідно до рекомендацій стейкхолдерів. Випускники й роботодавці на зустрічі підтвердили внесення пропозицій (посилення практичного спрямування – Т.Юрченко, учитель ЗЗСО №22, О.Сахацька, учитель ЗЗСО №11) і наголошували на відповідності ОП розвитку спеціальності, ринку праці. О.Яценко, директор ЗОШ №22, засвідчив попит на випускників ОП й додав, що наступного року 2 вакансії в його школі будуть заповнені саме випускниками програми; ОП “є життєвою, дає перспективу” (Т.Юрченко). Роботодавці в анкеті (<https://cutt.ly/IOjffOS>) (84%, 16% - частково) відзначають, що підготовка фахівців відповідає вимогам регіонального ринку праці. Мета й фокус ОП засвідчує її проектування здебільшого в галузевому контексті, натомість регіональний формально залишився дещо поза увагою. Окремі з зазначених у Відомостях про СО ОК (12,15,25) стосуються мовно-літературних досліджень регіону. Гарант ОП під час зустрічі деталізувала цей аспект, указавши на його реалізацію в ОК27, внесення змін до ОК18,19, численних зустрічах з поетом О.Гончаренком (підтверджено ним під час фокус-групи) тощо. Попри формальну відсутність чітко окресленого регіонального контексту насправді ОП активно включена в спільну з міськими програмами тематику інтеркультурної комунікації, що неодноразово звучало під час фокус-груп із стейкхолдерами (радниця Міського голови м.Мелітополя Л.Афанасьєва, випускниця О.Федюніна та ін.). При проектуванні ОП враховано досвід Запорізького національного університету, Бердянського ДПУ, Харківського НПУ ім.Г.Сковороди, Уманського ДПУ ім. П.Тичини (визначення цілей, особливостей практики, покращення НДР здобувачів (відображено у ПРН 9, ПРН 19); удосконалення методичної підготовки фахівців (ПРН 13, ПРН 15)). У меті ОП відображено врахування закордонного досвіду через

підготовку вчителів до використання «актуальних духовно-культурних практик», зосередження на формуванні фахових компетентностей і соціальних навичок. Досвід іноземних ОП простежується на рівні впливу на розвиток мовних систем з соціумом: Вища лінгвістична школа (Польща, НПП К.Гахарія, О.Юрченко підтвердили отримання досвіду в цьому ЗВО, що сприяло підвищенню студентоцентрованості), Узбецький державний університет світових мов (м.Ташкент) (ПРН5,17); методологічної основи освітнього процесу: Куявський університет (Польща, викладач М.Ткач) (ПРН9); інноваційних технологічних рішень, викликаних зовнішніми чинниками (навчання в умовах пандемії): Вища лінгвістична школа (Польща), Collegium Civitas (Польща, викладачі Ю.Єгорова, О.Огульчанська) (ПРН11). Отже, ЕГ констатує активне залучення НПП до практики набуття досвіду у вітчизняних і зарубіжних ЗВО. На думку викладачів, конкурентними перевагами цієї ОП є якісна підготовка до викладання в середній школі, належна кількість практичних навичок (Н. Акулова), використання авторських методик (Ю.Єгорова), формування в здобувачів soft skills, наукова діяльність здобувачів (Т.Сіроштан) та ін.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю відсутній. Аналіз змісту ОК, ПРН загалом доводить відповідність ОП дескрипторам 6 кваліфікаційного рівня НРК. Зокрема рівень “Знання” відображено в ПРН1,2,3,5,9,10,16,23, рівень “Комунікація” - у ПРН3,5,17,18, рівень “Уміння/навички” - у ПРН4,6,7,9,11,13,14,15,16,19,22,25, однак у формулюванні ПРН11,13,16,19 варто передбачити опанування здобувачами алгоритму дій для вирішення складних спеціалізованих задач. На рівні відповідальності та автономії ПРН загалом відповідають 6 рівню НРК (ПРН8,12,20,21,23,24), проте вимагають уточнення здатності здобувачів управляти «професійною діяльністю чи проєктами», а також «формування суджень, що враховують ...етичні аспекти».

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Проектування ОП відбувалося відповідно до внутрішніх положень університету, за реальної участі стейкхолдерів на основі широкого спектру опитувань, ґрунтового аналізу досвіду вітчизняних і зарубіжних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Проектній групі варто проаналізувати й формалізувати в ОП її регіональний контекст. Також доцільно уважніше проаналізувати відповідність ПРН дескрипторам НРК, зокрема відобразити у формулюванні ПРН11,13,16,19 опанування здобувачами алгоритму дій для вирішення складних спеціалізованих задач і передбачити в ПРН здатність здобувачів управляти «професійною діяльністю чи проєктами», а також «формування суджень, що враховують ...етичні аспекти».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проектування й цілі ОП сформульовані відповідно до запитів стейкхолдерів, ґрунтуються на досвіді інших ЗВО й цілком відбивають динаміку галузевого контексту. ЕГ констатує повну відповідність за підкритеріями 1.1, 1.2, 1.3 й частково - за підкритерієм 1.4.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального

навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП - 240 кредитів ЄКТС, з яких 180 кредитів відведено для опанування обов'язкових ОК, 60 - для вибіркових, що відповідає вимогам п. 15 ч. 1 ст. 62 ЗУ "Про вищу освіту". Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта відсутній.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

На думку ЕГ, переважно всі ОК логічно пов'язані між собою, однак доцільно розглянути перенесення на I курс ОК8 (побажання здобувачки В.Барановської), на IV-V семестри - ОК18,19,22,23,24 з метою забезпечення безперервної педагогічної підготовки. Можливо, варто змістити ОК6 з V сем. в I з огляду на вимушену необхідність використання технологій дистанційної освіти (здобувачі в цьому неодностайні: А.Мельнікова вважає, що курс краще опанувати раніше, натомість В.Барановська відзначає логічність його вивчення в V семестрі "для подальшої професійної діяльності"). Також В.Барановська висловила побажання на III курсі запровадити дисципліну з інклюзивної освіти, А.Мельнікова - виокремити вивчення фонетики англійської мови, курс інклюзивної освіти. Ці побажання є предметом аналізу проєктною групою і загалом не є критичними щодо структурованості й збалансованості ОП в контексті часу навчання й змістовно. За анкетуванням випускників (<https://cutt.ly/MIatlsb>), побудова програми є логічною і послідовною. Також варто детальніше візуалізувати міжпредметні зв'язки (ОК8,1,26). Певні труднощі (лише через аналіз змісту ОК) у встановленні того, якою мірою ОК забезпечують той чи інший ПРН, викликала відсутність у РП (силабусах) очікуваних ПРН за ОК (у РП зазначено лише ПРН, яких стосується ОК (<https://cutt.ly/EIyi6Ee>, <https://cutt.ly/vIyoIGS>)). Але це є інституційною нормою: у "Методичних рекомендаціях..." (<https://cutt.ly/AIgr8MWW>) п. 4 передбачає зазначення в робочих програмах ПРН, однак тлумачення цього терміну ("сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною... програмою...") подано вільною переробкою п.19 ч.1 ст.1 ЗУ "Про вищу освіту" (випущено фрагмент ("...або окремих освітніх компонентів")), що спричинило зазначення в РП лише співвідносних з ОК ПРН. Голова НМР Н.Мілько пояснила, що викладач працює з ОП та матрицею. Але РП чи силабус призначені перш за все для розуміння здобувачем очікуваних ПРН за ОК, а не його відповідності ОП. Структура РП є предметом автономії ЗВО, однак тут це спричинило деякі формальні недоліки й навіть помилки: подекуди "прив'язка" ПРН до ОК виглядає "випадковою": наприклад, ОК14 має забезпечити досягнення ПРН3,9,12,16,17. За відсутності очікуваних ПРН (за змістом ОК) можна передбачити досягнення цим курсом лише ПРН17. З іншого боку, заявлений ПРН13 (щодо інклюзивної освіти) згідно з матрицею має бути досягнений ОК3,26,28. Можливо, ОК28 (залежно від школи) надасть такі навички, а ОК26 їх зовсім не передбачає, ОК3 дає суто медичні знання (за тематикою), а не навички роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, що, однак, загалом не позбавило здобувачів можливості отримати навички використання технологій інклюзивної освіти, оскільки ця тематика розглядається в темах 2,4 ОК19, здобувачі виконують курсові роботи (А.Мельнікова). ЕГ констатує, що ОК дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, а зазначені недоліки мають формальний або рекомендаційний характер і загалом не впливають на якість ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП загалом відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. ЕГ засвідчує ґрунтовну філологічну підготовку здобувачів. Деяку стурбованість викликав обсяг методико-педагогічної підготовки (ОП реалізується в межах спеціальності 014 Середня освіта, тобто в центрі уваги (і це визначено метою ОП і професійною кваліфікацією) має бути підготовка вчителя), яка загалом складає 24 кредити ЄКТС, серед яких 9 - ОК7 Педагогіка з навчальною практикою, 3 - ОК9 Вступ до фаху, по 3 - ОК18,19,23,24 (методики навчання української, англійської мови, української й зарубіжної літератури). Ще 9 кредитів (фактично всього 6 тижнів на всю програму бакалаврату) відведено на ОК28 Виробнича практика. Можливо, варто було б переглянути структуру ОП: наприклад, окремі обов'язкові ОК перевести в блок вибіркових (наприклад, ОК26 Навчальна (лексикографічна) практика, ОК27 Навчальна (літературно-краєзнавча) практика). Можливі й інші шляхи, але це є предметом обговорення стейкхолдерів і цілком перебуває в межах академічної автономії ЗВО. Однак цей погляд є суб'єктивною думкою ЕГ й не може сприйматися як суттєвий недолік, оскільки роботодавці загалом задоволені рівнем методичної підготовки (О.Гриньова, учитель ЗЗСО №25, О.Яценко, директор ЗЗСО №22). Здобувачі взагалі не бачать у цьому проблеми й бажають, навпаки, посилити блок філологічної підготовки (В.Барановська, А.Мельнікова).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. Частка ВК відповідає вимогам законодавства і складає 60 кредитів ЄКТС. Формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів відбувається відповідно до п. 13.1 "Положення про організацію освітнього процесу..." (<https://cutt.ly/rIyrg2l>),

“Положення про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти... (<https://cutt.ly/LIyyrdi>), де детально виписано можливості здобувачів у формуванні власної освітньої траєкторії (дисципліни за ОП, іншими рівнями, сертифікаційними програмами (<https://cutt.ly/sIyuFmD>), програмами major, minor і т.д.), загальні положення про дисципліни вільного вибору, порядок формування індивідуальної траєкторії навчання, вимоги до формування вибіркової частини навчального плану, індивідуального плану (із зразком), порядок формування наказів про затвердження робочого навчального плану та запровадження персонального складу груп та ін. У разі, якщо дисципліна не відбулася (за свідченням начальника навчального відділу Я.Сопіної, необхідно, як правило, 25 осіб для ВК циклу загальної підготовки, для професійної - менше, залежно від можливостей), здобувачам пропонують обрати з тих ВК, що відбулися. Якихось проблемних ситуацій з приводу вибору ВК не було. На сторінках кафедр (<https://cutt.ly/yIypppZ>, <https://cutt.ly/SIypfOP>, <https://cutt.ly/FIfr4ix>) розміщено перелік вибірових ОК циклу професійної підготовки із силабусами, а також відеороліки (<https://cutt.ly/gIfrQwS>, <https://cutt.ly/8IfrIej>). Їх повний перелік (30 позицій) подано на с.12-13 ОП. Здобувачі також можуть обрати дисципліни з інших спеціальностей університету і рівнів освіти. У реальності такого вибору ЕГ переконалася під час огляду матеріально-технічної бази, коли групі було продемонстровано перелік ВК з анотаціями й робочими програмами, розміщеними на сайті дистанційної освіти (<https://cutt.ly/hOxxiuE>); також це було підтверджено здобувачами: під час інтерв'ю вони засвідчили можливість вибору дисциплін та ознайомленість з його порядком (Є.Шестогуз, А.Мельникова, В.Смолякова, Г.Стовбиль). За результатами анкетування “Якість освітньої програми очима здобувача вищої освіти” за ОП (<https://cutt.ly/ROfTAIL>), понад 80% здобувачів засвідчили можливість вибору навчальних дисциплін. Однак “Методичні рекомендації до розроблення та оформлення робочої програми...” (<https://cutt.ly/AIr8MWW>) передбачають, що “Для вибірових дисциплін ... в робочій програмі наводяться очікувані результати навчання і компетентності, які набуваються під час опанування дисципліною”. Проте навіть запропоновані здобувачам анотації ВК містять не очікувані РН, переліки ПРН, яких стосуються ОК (<https://cutt.ly/yIypppZ>, <https://cutt.ly/SIypfOP>, <https://cutt.ly/gIfrDyd>). Однак це зауваження стосується формальної сторони й не впливає на якість ОП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здійснюється відповідно до положення (<https://cutt.ly/KIysJ3r>). Питання її вдосконалення розглядалося на засіданнях кафедри (протоколи 15, 16) із запрошенням стейкхолдерів. Н.Савченко, директор НВК №16, “означила необхідність удосконалення практичної підготовки”, О.Яценко, директор ЗЗСО №22, пропонував додати завдання виробничого характеру й квазіпрофесійних завдання на практичних заняттях з фахових дисциплін; І.Богослав, учителька НВК №16, – збільшити обсяг практичної підготовки; Т.Юрченко, учителька ЗЗСО №22, - зменшити кількість лекційних годин на користь практичних за ОК18,19; випускниця 2019р. Д.Скориця просила оновити специфіку організації виробничої практики, у зв'язку з чим викладач Т.Сіроштан запропонувала проводити майстер-класи перед виробничою практикою. Відповідно до п. 2.5. Концепції розвитку педагогічної освіти (Наказ МОНУ від 16.07.2018 №776) обсяг практичної підготовки має складати не менше 30 кредитів ЄКТС. Однак цей документ не є НПА й не вимагає обов'язкового дотримання. Загальний обсяг практичної підготовки за ОП складає 24 кредити ЄКТС, з яких 15 кредитів - навчальні практики (їх загальний обсяг і кількість ще при попередньому перегляді ОП (2020 р.) збільшили на 11 кредитів), 9 - виробнича. У Відомостях про СО зазначено, що ще 6 кредитів використано для виконання професійних завдань під час практичних занять і СР (розробка уроків, практико орієнтовані завдання під час вивчення ОК18,19,23,24, зменшено обсяг лекційних годин з 28 до 16 і збільшено кількість практичних з 16 до 28 в ОК18,19). Таким чином загальний обсяг практичної підготовки склав 30 кредитів. Під час зустрічі з роботодавцями вчителька НВК №16 Т.Юрченко й учителька ЗЗСО №11 О.Сахацька підтвердили внесення ними пропозиції змінити кількість практичних і лекційних годин (враховано в ОК20). На зустрічі з випускниками Д.Скориця запевнила ЕГ, що обсягу виробничої практики цілком достатньо, адже вони попередньо готувалися до неї іншими способами. Здобувачка А.Мельникова також вважає обсяг виробничої практики достатнім (“є інші предмети, що забезпечують практичну підготовку”). О.Сахацька як найбільш цінну рису ОП визначила саме практичні навички здобувачів. За анкетуванням щодо якості практичної підготовки (<https://cutt.ly/YOfTQn4>), 90% здобувачів повністю і скоріше задоволені нею. З урахуванням цього загальний обсяг практичної підготовки можна вважати задовільним, проте рекомендувати розглянути можливість збільшення обсягу безперервної виробничої практики, що дозволить покращити підготовку здобувачів до майбутньої професійної діяльності. Принагідно ЕГ рекомендує ЗВО врахувати на інституційному рівні (<https://cutt.ly/KIysJ3r>) положення Концепції розвитку педагогічної освіти. Своє ставлення до якості практичної підготовки здобувачі можуть висловити в анкеті на сайті (<https://cutt.ly/XIyQSHt>). На запит ЕГ щодо результатів анкетування за цією ОП було надано інфографіку, яка засвідчує переважну задоволеність здобувачами якістю практичної підготовки.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОК, ПРН й матриць відповідності засвідчує можливість набуття здобувачами заявлених в ОП soft skills, а також дотримання рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 27 листопада 2019 р. з приводу гуманітарної складової освітнього процесу, дотримання мовного законодавства та інших законів України, досягнення визначених дескрипторами НРК компетентностей. Розробники у Відомостях із СО загалом валідно зазначили перелік компетентностей і ПРН, які передбачають набуття soft skills, зокрема комунікативні вміння (ЗК 5, ЗК 7, ЗК 11, ФК 8-10, ПРН 16-18), уміння працювати в команді (ЗК 3, ФК 9, ПРН 16-18, ПРН 21), відповідальність (ЗК 2, ЗК 6, ЗК 10, ФК 3, ФК 8, ФК 12, ФК 14, ПРН 19-24), лідерство (ЗК 9, ЗК 10, ЗК 12, ФК 13, ФК 14, ПРН 18, ПРН 20, ПРН 24), інформаційні навички (ЗК 4, ЗК 11, ФК 6, ПРН 3) креативність, емоційний інтелект, тайм-менеджмент,

стресостійкість, системне мислення (ФК 12, ЗК 2, ЗК 5, ПРН 16, ПРН 20. Формування та вдосконалення soft skills здійснюється під час вивчення ОК, участі здобувачів у круглих столах, диспутах, конференціях, науково-методичних семінарах, виховних заходах. Під час зустрічі з роботодавцями О.Сахацька (учителька ЗОШ №11) визначила як вкрай важливі навички комплексного вирішення проблем, креативність, ідеяція, робота в команді, комунікація й засвідчила наявність цих навичок у випускників ОП. За результатами анкетування “Якість освітньої програми очима здобувача вищої освіти” за ОП (<https://cutt.ly/ROfTAIL>), 93,6% здобувачів зазначили, що програма сприяє формуванню в них soft skills.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОП передбачає присвоєння професійної кваліфікації вчителя української мови та літератури та англійської мови і зарубіжної літератури. У зв'язку з прийняттям професійного стандарту у 2021 р. розробники оновили ОП. Після ретельно аналізу переліку компетентностей і ПРН ОП ЕГ дійшла висновку про відповідність програми переліку загальних і професійних компетентностей професійного стандарту. Зокрема ЗК.01 стандарту відповідає ЗК2 ОП, ЗК.02 - ЗК3, ЗК.03 - ЗК2, ФК9, ЗК.04 - ФК13,14, ЗК.05 - ЗК9. ОП також репрезентує всі зазначені в стандарті професійні компетентності.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Систематичних опитувань щодо реалістичності фактичного навантаження здобувачів ні на інституційному рівні, ні на рівні ОП не проводиться. Під час інтерв'ю зі здобувачами В.Барановська висловила побажання збільшити час на вивчення психології (але склалося враження, що йшлося не про невідповідність часу, а про важливість самого компонента). Інші здобувачі не висловили проблем у цьому аспекті, тож ЕГ робить висновок про реалістичність обсягу ОК фактичному навантаженню здобувачів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти за цією ОП не здійснюється. У Відомостях про СО зазначена інформація про використання її елементів у вигляді індивідуального графіка навчання для поєднання навчання й роботи, однак ця форма не зовсім відповідає поняттю дуальної освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітній процес за ОП всіляко сприяє формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. Процедура вільного вибору дисциплін досить детально прописана в документах ЗВО, здобувачі ознайомлені з нею й реалізують право на вільний вибір. Здобувачі й роботодавці досить позитивно оцінюють отримані під час навчання soft skills.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Проектній групі варто проаналізувати логіко-структурну схему ОП, зокрема щодо зміщення ОК6,8,18,19,22,23,24, та детальніше візуалізувати міжпредметні зв'язки (ОК08,1,26). З метою недопущення помилок в оформленні ОП і робочих програм ОК, їх спрямованості перш за все на здобувача вищої освіти ЕГ пропонує ЗВО привести у відповідність п.4 “Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми...” п.19 ч.1 ст.1 ЗУ “Про вищу освіту” й рекомендувати у РП зазначати не лише відповідні ПРН, а й очікувані РН. ЕГ рекомендує проектній групі під час наступного перегляду ОП розглянути можливість збільшення обсягу безперервної виробничої практики й методико-педагогічної підготовки здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП загалом забезпечує досягнення цілей і ПРН. ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 й часткову за підкритеріями 2.2, 2.5. Рекомендації за підкритерієм 2.2 ЕГ не вважає суттєвими, оскільки не мають істотного впливу на якість ОП. Побажання щодо обсягу практики, висловлені в підкритерії 2.5, є також рекомендаційними, оскільки загальний обсяг практичної підготовки є прийнятним для всіх стейкхолдерів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП розміщені на офіційній сторінці ЗВО (<https://cutt.ly/UIf8kNF>). Експертна група пересвідчилася, що правила прийому на навчання за ОП мають належний рівень оприлюднення, чіткі, зрозумілі, не містять дискримінаційних положень і відповідають законодавству. У разі подання документів на участь у конкурсному відборі особами з особливими освітніми потребами МДПУ імені Богдана Хмельницького має забезпечити відповідні умови для проходження ними вступних іспитів, творчих конкурсів і співбесід.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Особливості ОП відображені в правилах прийому. Під час вступу за формулою розраховується конкурсний бал (оцінки зовнішнього незалежного оцінювання або вступних іспитів з першого та другого предметів; оцінка зовнішнього незалежного оцінювання, вступного іспиту з третього предмета (за вибором вступника). Для вступу на навчання за ОП діють вагові коефіцієнти: 0,4 – українська мова та література, 0,3 – історія України, 0,2 – математика, або іноземна мова, або біологія або географія, або фізика, або хімія. Специфіку ОП ураховано шляхом надання вищого коефіцієнту конкурсному предмету “Українська мова і література”. ЕГ звертає увагу розробників на необхідність урахування в програмі фахового вступного випробування для вступу на основі ОКР молодшого спеціаліста, ступеня фахового молодшого бакалавра рівня початкових (вхідних) компетентностей, отриманих за час навчання на попередніх освітніх рівнях, оскільки в анотації цієї програми (<https://cutt.ly/iO9M1nd>) зазначено, що вона “розроблена на основі програми для загальноосвітніх навчальних закладів”.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регламентуються відповідними нормативними документами, оприлюдненими на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3Gm795R> /) та додатково у формі презентації (<https://bit.ly/3Hikz4a>). Здобувачі вищої освіти (підтверджено В.Барановською) поінформовані щодо процедури визнання результатів, отриманих в інших ЗВО, у чому переконалася ЕГ під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти. Перелік актуальних проєктів оприлюднено на сторінці факультету (<https://mv.mdpu.org.ua/>). Декан філологічного факультету Т.Коноваленко зазначила, що студентів, які навчаються за цією ОП та беруть участь у програмах міжнародної академічної мобільності на сьогодні, немає, що зумовлено низкою причин - висока вартість навчання за кордоном, карантинні обмеження, однак на рівні факультету участь у таких програмах заохочується. У ході зустрічі з адміністрацією ЗВО, структурними підрозділами, гарантами й адмінперсоналом не було зазначено про можливість участі в програмах академічної мобільності онлайн.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті ЗВО оприлюднено “Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького” (<https://bit.ly/3N8Yipg>) та “Положення про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького” (<https://bit.ly/35j6QMk>), які регламентують визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Під час зустрічі зі

здобувачами вищої освіти експертна група мала змогу пересвідчитися, що правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чіткими та зрозумілими для учасників освітнього процесу. Це підтверджено також практикою застосування цих правил: здобувачки вищої освіти групи 319-ф В.Беляєва, А.Мельнікова, А.Забаренко на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus пройшли курс «Українська за 27 уроків», отримавши відповідні сертифікати (<https://bit.ly/35NJr6d>). А.Мельнікова зазначила, що визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається лише за наявності сертифікату про проходження певного курсу. Однак вона підготувала та подала конкурсну роботу (міжнародний конкурс студентських наукових робіт у м.Гомель), яка не входить до визначених положенням переліку видів робіт, а тому не може бути визнана як результат навчання, отриманого в неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Належна нормативна забезпеченість і врегульованість питань, пов'язаних із доступом до ОП та визнання результатів навчання, зокрема й отриманих в інших ЗВО та в неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

ЕГ рекомендує врахувати в програмі фахового вступного випробування для вступу на основі ОКР молодшого спеціаліста, ступеня фахового молодшого бакалавра рівня початкових (вхідних) компетентностей, отриманих за час навчання на попередніх освітніх рівнях. Відсутній практичний досвід реалізації академічної мобільності здобувачів освіти. Також варто розглянути можливість розширення переліку робіт у “Положенні про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького” або ж розглядати всі види робіт, подані здобувачами вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 3.1,3.3, 3.4 і часткову - за підкритерієм 3.2. Висловлений недолік може бути швидко усунений в процесі подальшої реалізації ОП. Тому експертна група оцінює Критерій 3 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Відповідно до цілей ОП та Відомостей про СО, форми навчання й викладання за цією ОП відповідають “Положенню про організацію освітнього процесу...” (<https://bit.ly/3s9thLF>). Під час інтерв'ю з НПП, здобувачами й випускниками ЕГ засвідчила застосування комунікативних методів, які повністю відповідають вимогам студентоцентрованого навчання. Під час інтерв'ю з академперсоналом було надане раціональне пояснення обраним формам і методам роботи на заняттях. Зокрема Н.Акулова зазначила, що вона активно використовує дискусії - “розмовні куточки”, лекції-анкети; С. Пачев - сучасні технічні засоби викладання; З. Митяй - дискусійні майданчики тощо. ЕГ переконалася в застосуванні низки методів, які відповідають вимогам студентоцентрованого навчання й сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН. Зокрема використання методів проблемного навчання та частково-пошукового сприяють досягненню ПРН4, ПРН7, ПРН8, а комунікативно-діяльнісний метод забезпечує досягнення ПРН1. У Відомостях про СО зазначено, що стислий перелік методів і прийомів навчання й викладання ОК міститься в силабусі, однак проаналізувавши силабуси, ЕГ виявила, що подекуди така інформація в заявленій формі відсутня (силабуси ОК3,4,7,15), у силабусах деяких ОК перелік методів навчання й викладання подано в підрозділі “Методи і форми контролю” (ОК11,12,22,25). Відповідно до Відомостей про СО, здобувачі задоволені формами й методами навчання, які застосовуються на ОП (підтверджено здобувачкою В.Батяєвою під час зустрічі). Відбувається постійне оновлення форм і методів. Позиція здобувачів стосовно форм і методів викладання враховується (підтверджено здобувачкою Г.Стовбиль, яка внесла пропозицію поліпшення методів викладання ОК13, зокрема використання проєктів та інших методів дослідницького характеру). Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ пересвідчилася, що їх

академічна свобода досягається шляхом надання права самостійно обирати міжнародні програми практичної підготовки, брати участь в освітніх або наукових проєктах (всеукраїнських, міжнародних), подавати заявки на отримання грантів (В.Смолякова), публікувати наукові роботи, обирати теми курсових робіт (при цьому до уваги беруться їхні академічні й наукові інтереси) (А.Мельнікова), здійснювати вибір ОК (не менше 25%) (Є.Рибак), долучатись до неформальної освіти (В.Беляєва, А.Мельнікова); брати участь у міжнародній і національній академічній мобільності (В.Барановська), у формуванні індивідуального навчального плану, обирати позааудиторну роботу (наукові гуртки, літературні вечори, спортивні секції, студентські організації); брати участь у роботі ОСС (В.Смолякова) тощо. Академічна свобода академічного персоналу полягає у вільному виборі форм і методів викладання, що було підтверджено В.Пачевою в ході інтерв'ю. Таким чином ЕГ дійшла висновку, що форми та методи навчання й викладання сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Відповідно до Відомостей про СО, інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання освітніх компонентів подана в силабусах ОК (<https://bit.ly/34weK54>). Під час зустрічей здобувачка вищої освіти Г.Стовбиль та викладачка Т.Сіроштан наголосили на тому, що, що зазначену вище інформацію повідомляє кожен викладач на першому занятті з кожної дисципліни.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Загальна інформація про студентську наукову діяльність оприлюднена на сторінці факультету (<https://bit.ly/3gilwxv>). Імплементация дослідницького компоненту в освітній процес має різні форми: обов'язкове написання курсової роботи відповідно до «Положення про курсові роботи в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/3rn7C3m>); участь здобувачів у галузевих олімпіадах та участь в конференціях різного рівня організації. (підтверджено колишньою викладачкою МДПУ Н.Зайдлер під час відкритої зустрічі, здобувачкою А.Мельніковою), участь у Міжнародному мовно-літературному конкурсі імені Тараса Шевченка, Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика; Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт (м. Гомель) тощо. Відомості про СО про містять інформацію про наявність різноманітних платформ для здійснення прикладних досліджень, наприклад, Лабораторія філологічних досліджень, Центр сприяння розвитку й функціонуванню української мови, Болгаристичний центр, Центр вивчення іноземних мов, науково-методичний центр «Лінгва». Останній оснащено сучасним обладнанням (ноутбуки, радіогід-передавач, радіосистема для проведення екскурсій, конференцій). ЕГ переконалася в дієвості цих осередків під час огляду матеріально-технічної бази та інтерв'ювання фокус-груп НПП (О.Коваль) і здобувачів (В.Батяєва, В.Барановська). Можливість сприяння прикладним дослідженням з боку університетів-партнерів зафіксовано в угодах про співпрацю. Як зазначено у Відомостях про СО й підтверджено НПП (Т.Коноваленко) під час зустрічей, НПП кафедри української мови взяли участь у реалізації програми «Інтеркультурні Міста» Ради Європи (Інтеграційна тема 1. Інтеркультурна свідомість, освіта та інтеркультурне спілкування); міського проєкту на замовлення відділу культури ММР ЗО «Соціологічні маркери інтеркультурного картування Мелітополя»; у межах проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність – національне розгортання» (IREX) команда НПП та здобувачів ЗВО отримала грант (FY21-L2D-Ed-FAA-ME), під час реалізації якого (26.10.2020–22.02.2021) на базі МДПУ було створено «Хаб інфо-медійно грамотних громадян», організовано та проведено 13 заходів (онлайн-квести, інтерактивні лекції, майстер-класи, опитування тощо), залучено 945 учасників з України та закордону. В освітньому процесі активно використовуються наукові досягнення викладачів, зокрема навчальні та навчально-методичні посібники (наприклад, Н.Акулова, Г.Атрошенко «Як писати курсову роботу з літератури», В.Пачева «Діалекти української мови» тощо). Аналіз Відомостей про СО показав, що деякі методи навчання і викладання за окремими ОК мають дослідницький характер у формі пошуково-дослідницьких проєктів (ОК12,25,26).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до Відомостей про СО зміст освіти активно оновлюється на основі наукових досягнень та сучасних практик і має регулярний характер. Під час зустрічі з академічною спільнотою гарант О.Коваль зазначила, а НПП (Н.Акулова, В.Пачева, Т.Тарасенко) підтвердили, що таке оновлення є щорічним і відбувається під час обговорення змісту ОК на засіданнях відповідних кафедр, перегляду ОП. Ініціаторами таких змін, а також відповідальними за оновлення ОК, є, першочергово, викладачі, які забезпечують ту чи іншу дисципліну. Вагому роль в оновленні відіграють кандидатські та докторські дослідження самих НПП, відвідування ними майстер-класів, методичних семінарів, вебінарів, міжнародних конференцій, участь у різноманітних проєктах («Шкільний учитель нового покоління», «Вивчай та розрізняй») з подальшим обговоренням новацій на кафедрах. Таким чином, оновлено ОК14 Т.Сіроштан «Історична граматики української мови», ОК15 І.Гапєєва «Ділова українська мова». Результати стажувань та участі в майстер-класах викладачів знайшли відображення в запровадженні нових дисциплін

(О.Коваль - ВК “Компаративний аналіз тексту”, Н.Акулова - ВК “Європейські цінності в професійній підготовці філологів). До оновлення змісту ОК спонукають результати опитувань та пропозицій від здобувачів вищої освіти. Т.Тарасенко повідомила, що складники ОК також коригуються відповідно до результатів опитування.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО розроблена й затверджена “Програма розвитку міжнародної діяльності (<https://bit.ly/zukYfmM>), якою визначено основні стратегічні напрями інтернаціоналізації закладу (ст. 2-3). З огляду на зазначені в документі часові межі, він потребує оновлення. Уся актуальна інформація щодо можливостей співпраці (міжнародної мобільності, проєктів, грантів, стипендійних програм) оприлюднена на сайті ЗВО (<https://mv.mdpu.org.ua/>). У Відомостях про СО зазначено, що ЗВО безкоштовно надає своїм співробітникам і здобувачам доступ до баз даних Scopus, Web of Science. Це було підтверджено під час зустрічі з керівництвом університету. Однак, як видно з результатів анкетування (анкета 1 [пит. 3], надана на запит ЕГ й завантажена в систему НА), майже половина здобувачів ОП (45,3%) не знають про це. НПП мають публікації в зарубіжних виданнях, беруть участь у роботі міжнародних конференцій, проходять закордонні стажування (наприклад, у Куявському університеті (Польща) стажувалися М. Ткач, у м. Ченстохово - О.Юрченко (2021 р.); на базі Collegium Civitas у Варшаві (Республіка Польща) за напрямом «Інтернаціоналізація вищої освіти» – Ю.Єгорова та О.Огульчанська). Під час зустрічі з представниками структурних підрозділів начальник відділу міжнародних зв'язків К.Аверіна повідомила, що, крім сайту ЗВО для поширення інформації про міжнародну мобільність і проєкти зі студентським активом використовується телеграм-канал. Здобувачі вищої освіти беруть участь у Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт (А. Мельнікова). Випускниці спеціальності О.Федюніна, К.Дуднік брали участь у проєктах від Британської ради, IREX (за словами Т.В. Коноваленко та підтверджено самими випускниками під час зустрічі з фокус-групою). Практика міжнародної академічної мобільності серед здобувачів ОП наразі не реалізована.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Під час реалізації освітньої діяльності за ОП, яка акредитується, викладачі застосовують різноманітні форми і методи навчання, що відповідають принципам студентоцентризму та академічної свободи. Науково-педагогічні працівники оновлюють зміст освітніх компонентів на основі результатів анкетувань здобувачів вищої освіти, у результаті проходження закордонного стажування, укладають навчально-методичні посібники з навчальних дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ рекомендує оновити “Програму розвитку міжнародної діяльності МДПУ імені Богдана Хмельницького на період 2018–2021рр.”.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Цілком відповідають вимогам підкритерії 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 та 4.5. Надані ЕГ рекомендації щодо критерію 4 мають формальний характер. Здобувачі загалом задоволені змістом, формами і методами навчання, своєчасним інформуванням з боку викладачів та академперсоналу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ЗВО розроблена, затверджена й оприлюднена на сайті нормативно-правова база, яка регулює форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти. Серед таких документів: Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького (<https://u.to/MTQfGw>), Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького (<https://u.to/3YUhGw>), Положення про проведення та організацію вхідного контролю (<https://u.to/7zPqGw>). На ОП, яка акредитується, основними є такі види контролю: вхідний, поточний, періодичний, підсумковий, атестація. Уся необхідна інформація щодо форм контролю та критеріїв оцінювання представлена в силабусах і робочих програмах кожної ОК, із якими можна ознайомитися на сторінках кафедр (наприклад, <https://bit.ly/3rmlnQb>) та ЦОДТ (<https://cutt.ly/wOIF3LC>). Інноваційними формами контролю, на думку НПП, є використання карток Blickers (Н.Акулова), програми Kahoot (Ю.Єгорова). Крім того, на початку вивчення кожного ОК викладачі (підтверджено НПП Т.Сіроштан та здобувачкою вищої освіти Г.Стовбись) інформують здобувачів щодо форм контрольних заходів, видів завдань і критеріїв їх оцінювання. У ході інтерв'ю ЕГ пересвідчилася в тому, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими і зрозумілими для здобувачів (Г.Стовбись), а детальний аналіз силабусів і робочих програм дав змогу констатувати, що вони дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми загалом.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП 2017 р. передбачено такі форми атестації, як публічний захист (демонстрація) кваліфікаційної роботи або комплексний державний екзамен з української мови і літератури з методиками викладання та Комплексний державний екзамен з англійської мови з методикою викладання (<https://cutt.ly/3OIJgft>). За вдосконаленою ОП 2021 р. атестація проводиться у формі складання усних комплексних кваліфікаційних екзаменів з української мови і літератури з методиками їх викладання й з англійської мови та зарубіжної літератури з методиками їх викладання. Графік роботи та процедура створення екзаменаційної комісії регламентуються Положенням про порядок створення та організації роботи екзаменаційної та атестаційної комісії в МДПУ імені Богдана Хмельницького (<https://u.to/jochGw>). Відповідно до Відомостей про СО атестацію здійснює екзаменаційна комісія. Затверджені програми комплексних кваліфікаційних екзаменів розміщено на сайті факультету у відкритому доступі (<https://cutt.ly/POIJWCQ>). Одним із спеціальних документів, розроблених в умовах пандемії, який уможливило повноцінне проведення атестації в умовах карантину, є Тимчасовий порядок проведення атестації здобувачів вищої освіти 2019-2020 навчального року в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького в умовах карантину (<https://u.to/YDXqGw>). Стандарт за спеціальністю, що акредитується, відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів і запобігання та врегулювання конфлікту інтересів учасників освітнього процесу зафіксовані низкою положень: Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (<https://bit.ly/3zudsQTq>); Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (<https://bit.ly/3KW8Omf>). Загалом під час зустрічей було виявлено достатню поінформованість здобувачів вищої освіти щодо порядку оскарження результатів заліків, іспитів, порядку перескладання заліків, іспитів (Г.Стовбись). За ОП оскаржень, спірних питань, ситуацій конфлікту за результатами контрольних заходів не виникало (Г.Стовбись). На думку НПП (Т.Коноваленко), запобігання виникнення упередженості, конфліктних ситуацій та забезпечення об'єктивності оцінювання сприяє застосуванням тестування в системі Moodle для проведення поточного й підсумкового контролю. ЕГ встановлено, що правила проведення контрольних заходів є чіткими й зрозумілими, є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів та включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання стандартів та процедур академічної доброчесності регламентовано документами, оприлюдненими на офіційному сайті ЗВО (<https://u.to/mKX3Gw>) та сторінці факультету у вкладці "Академічна доброчесність" (<https://bit.ly/3s7mpP7>). З метою практичної реалізації заходів щодо дотримання академічної доброчесності в університеті створено Комісію з питань наукової етики та запобігання плагіату в освітній діяльності. Під час

зустрічей з НПП та здобувачами вищої освіти ЕГ переконалася в тому, що всі учасники освітнього процесу мають можливість безкоштовно перевірити свої роботи необхідну кількість разів (курсів роботи, наукові публікації, видання навчально-методичного характеру тощо) із використанням системи Unicheck (Т.Коноваленко, Т.Сіроштан, В.Смолякова). Відповідальною за перевірку в системі на факультеті є О.Огульчанська. Проте НПП (Т.Коноваленко, О.Коваль) зауважили, що окрім системи Unicheck, є можливість використовувати альтернативні програми перевірки. ЗВО активно популяризує дотримання принципів академічної доброчесності. Серед основних форм пропагування: підвищення обізнаності з питань академічної доброчесності шляхом ознайомлення з інформацією, розміщеною на сайті <https://bit.ly/3s9Cyn8>, у фейсбук-групі “Академічна доброчесність і плагіат” за посиланням https://www.facebook.com/groups/plagiat/?ref=group_header та у прикріплених бюлетенях (<https://bit.ly/3IWIRTo>), участь конференціях (Т. Коноваленко повідомила, що взяла участь у Міжнародній конференції “Honesty, Trust, Unity: Academic Integrity & Education in a Globalized World”), вебінарах “Академічна доброчесність – запорука успішного розвитку науки і держави”, проходження онлайн курсів (здобувачка 318 групи М. Мура пройшла онлайн-курс «Академічна доброчесність» та сформувала навички з культури академічної доброчесності. За результатами успішного закінчення їй зараховано частину кредитів з ОК-19.) Про дотримання принципів академічної доброчесності йдеться в силабусах та, за словами здобувачів (Г.Стовбиров), періодично нагадується викладачами в межах вивчення кожної ОК. За результатами спілкування із здобувачами та науково-педагогічними працівниками ЕГ з'ясувала, що політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими і зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Здобувачі заздалегідь ознайомлені різними каналами інформування з термінами, формами контрольних заходів, критеріями оцінювання з кожного окремого освітнього компонента, а також програми загалом. Електронне тестування знижує ризик упередженості в оцінюванні. Прозоро та зрозуміло представлені процедури оцінювання й оскарження результатів навчання. У ЗВО популяризуються стандарти академічної доброчесності серед усіх учасників освітнього процесу, чітко визначено відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ рекомендує розглянути можливість удосконалення процедури проведення контрольних заходів задля досягнення об'єктивності оцінювання шляхом залучення двох екзаменаторів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Оскільки підкритерії 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 відповідають вимогам, а рекомендації щодо критерію 5 мають характер побажань (щодо присутності на іспиті двох екзаменаторів), ЕГ дійшла висновку, що контрольні заходи, оцінювання здобувачів та дотримання принципів академічної доброчесності відповідають визначеному критерію за рівнем В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Про відповідність академічної кваліфікації викладачів ОП дисциплінам свідчить суголосні напрямку ОП та/або змістові ОК дипломи про вищу освіту, наукові ступені, а також атестати про вчені звання (табл. 2 Відомостей про СО). Є узгодженою з академічною кваліфікацією викладачів їхня професійна активність згідно з Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, що забезпечується підвищенням кваліфікації та стажуванням. З'ясовано, що в період з 2013 по 2019 рр. ЗВО був учасником спільного проекту МОН України та Британської Ради в Україні «Шкільний вчитель нового покоління». Серед НПП, задіяних у проекті, були О.Коваль, Т.Коноваленко. Крім того, аналіз ЕГ профілів викладачів у Google Scholar та інших пошукових системах щодо наявності авторських наукових розвідок засвідчив відповідність опублікованих викладачами досліджень змістовому наповненню

дисциплін, які вони забезпечують на ОП. Проте не зазначено публікацій, які відповідають змістові дисциплін, у Н.Мажари – ОК «Література рідного краю», «Фольклор з фольклорною практикою», О.Юсупової – «Інтелектуальна власність». Цю інформацію було підтверджено під час онлайн-зустрічі. Досвід професійної діяльності у відповідній ОП сфері підтверджується активною участю у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, семінарах. За останні 5 років міжнародне стажування пройшли М.Ткач, О.Юрченко, Ю.Єгорова, О.Огульчанська. НПП систематично розвивають та підвищують рівень викладацької майстерності за напрямками, дотичними до ОК, які вони забезпечують. Освітній процес ОП викладачі забезпечують і авторськими виданнями навчально-методичного характеру (див. табл. 2 Відомостей про СО). Експертна група дійшла висновку, що академічна та професійна кваліфікація НПП, залучених до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання за освітніми компонентами відповідної програми.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Механізм конкурсного добору викладачів прописаний у Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у МДПУ імені Богдана Хмельницького (<https://u.to/u4ohGw>). Описані в документі процедури, як і сам процес відбору, побудовані на принципах відкритості, колегіальності ухвалення рішень, є прозорими та не містять дискримінаційних обмежень і вимог (за віком, статтю та ін.). Обрання на посаду НПП спирається на рівень професіоналізму кандидата та його спроможність забезпечити викладання відповідних ОК для досягнення передбачених ОП ПРН. Крім того, враховується й рейтинг викладачів, що визначається відповідно до Положення про рейтингове оцінювання результативності професійної діяльності та професійної активності науково-педагогічних працівників МДПУ імені Богдан Хмельницького (<https://u.to/WLHoGw>). Ознайомитися з рейтингом НПП можна на сайті ЦОДТ (<https://u.to/orLoGw>). Претендент оформляє їх як відповідний перелік документів і подає на конкурс. Необхідність добору викладачів визначається з урахуванням потреб ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Відповідно до відомостей СО організація освітнього процесу за ОПП передбачає співпрацю з роботодавцями, яких залучають до обговорень й рецензування ОП (О.В. Яценко), моніторингу і перегляду ОП. Вони також беруть участь в спільних конференціях, проведенні виховних заходів (І.С.Єфименко), методичних семінарах (директор школи № 22 м. Мелітополь О.В.Яценко проводив семінар з інклюзії в освіті), форумах, роботі атестаційних комісій, заохочують до працевлаштування випускників ОП в установах і організаціях, які представляють роботодавці. У ЗВО діє Рада стейкхолдерів. Інформацію про її склад, співпрацю ЗВО з роботодавцями та іншими сейкголдерами розміщено на офіційному сайті МДПУ імені Богдана Хмельницького (<https://bit.ly/3L1KHT7>). ЕГ засвідчила наявність співпраці між ЗВО та роботодавцями й під час онлайн-зустрічі. Запрошені роботодавці (О.Сохацька, О.Гриньова, Т.Юрченко) засвідчили належний рівень підготовки випускників та надання НПП науково-методичної допомоги в підвищенні кваліфікації вчителів української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури шкіл регіону.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Відповідно до Відомостей про СО всі викладачі ОП є штатними працівниками університету (Мажара Н.С. - внутрішній сумісник), а тому наразі за цією програмою відсутня практика залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців на постійній основі. Взаємодія з фахівцями в галузі відбувається на рівні гостьових лекцій (К.Колева, О.Новак, О.Фоменко), семінарів-практикумів, практичних занять з «Методики навчання ІМ». Тематика проведених заходів є широкою, що засвідчено здобувачами вищої освіти (В.Барановська, А.Мельнікова). І.Гапеева зазначила, що під час викладання ОК9 “Вступ до факу” до занять долучається Н.Правда, учитель української мови і літератури Балабинського НВК “Престиж” м.Запоріжжя. Під час онлайн-зустрічей з'ясовано, що гостьові лекції для здобувачів ОП читали вчитель-методист Т.Юрченко, перекладач-публіцист Є.Лір, поет О.Гончаренко, випускниця ЗВО, д.ф.н. І.Грищенко та ін.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Розвиток професійної траєкторії НПП МДПУ імені Богдана Хмельницького відбувається відповідно до власного бачення кожного НПП та узгоджується з Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних і педагогічних працівників (<https://u.to/prHoGw>). Під час зустрічі з адміністрацією ЗВО та з Відомостей про СО ЕГ отримала інформацію про те, що системи власного (внутрішнього) стажування й професійного розвитку в університеті перебуває на етапі становлення. В університеті створені умови для професійного розвитку викладачів. Університет має низку угод із закладами-партнерами, серед яких з Одеський

національний університет імені І.І.Мечникова, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Львівський національний університет імені Івана Франка тощо (<https://u.to/wLHoGw>). Під час зустрічі з академічним персоналом було встановлено (за словами Н.Акулової), що інформацію про можливі стажування НПП регулярно отримують від наукового відділу, а також на сайті ЗВО. Закордонне стажування пройшли К.Гахарія, О.Юрченко, Ю.Єгорова, О.Огульчанська та ін. Під час зустрічей ЕГ з'ясувала, що для моніторингу рівня професіоналізму викладачів у ЗВО використовують комплекс заходів: прозору й достатньо дієву систему рейтингування, результати зрізів знань і думку здобувачів, викладену в анкетуваннях.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО запровадив дієву систему стимулювання розвитку викладацької майстерності, елементами якої є фінансове й моральне заохочення відповідно до умов Колективного договору (<https://u.to/3rHoGw>). У Відомостях про СО та під час онлайн-зустрічі йшлося про послідовну політику морального й матеріального заохочення викладачів ОП. Ректор університету А.Солоненко повідомив, що заклад стимулює працівників, використовуючи власні можливості, а також співпрацює з місцевою владою, щоб і вона всіляко долучалася до цього. Елементом системи стимулювання є рейтингове оцінювання НПП, яке регламентується «Положенням про рейтингове оцінювання результативності професійної діяльності та професійної активності науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» (<https://u.to/-iX4Gw>) і спонукає викладачів до навчально-методичної, наукової, організаційно-виховної активності. У ЗВО преміюють НПП за публікації в наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus або Web of Science, виплачують премію за успішно акредитовану ОП, за вдало організовану вступну кампанію тощо. Під час зустрічі з викладачами ЗВО інформацію про дієвість створених механізмів стимулювання розвитку викладацької майстерності було підтверджено. Учасниця фокус-групи Н.Акулова повідомила, що її преміювали за захист кандидатської дисертації, О.Коваль – за статтю, яка індексується в наукометричній базі Scopus, Т.Коноваленко – як гаранта успішно акредитованої ОП. У Відомостях про СО досить докладно представлено інформацію про відзначення викладачів ОП, зокрема Нагрудним знаком «Василь Сухолинський» О.Хомчак (2018 р.); Подяками Запорізької обласної державної адміністрації – З.Митяй (2019 р.), Т.Сіроштан (2018 р.); Почесними грамотами Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації – О. Юрченка, Н. Мажару (2018 р.) та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна кваліфікація науково-педагогічних працівників, коло наукових інтересів, методична підготовка цілком відповідають змісту тих компонентів, які вони викладають. Роботодавці, які представляють заклади освіти, долучаються до розвитку ОП та організації виробничої практики. У ЗВО функціонує система морального й матеріального стимулювання викладацької майстерності, заохочення до отримання викладачами додаткової освіти, підвищення кваліфікації. Процедури добору викладачів є прозорими й публічними. В університеті створена система професійного розвитку педагогічних працівників, що включає захист НПП дисертацій, підвищення кваліфікації, стажування, участі в наукових заходах. Запроваджено систему рейтингування науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендуємо охоплювати публікаціями НПП зміст усіх освітніх компонент, які викладаються на ОП, здійснювати періодичний моніторинг публікаційної діяльності НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ встановила повну відповідність людських ресурсів ОП за підкритеріями 6.2., 6.3, 6.4, 6.5, 6.6., підкритерій 6.1. теж загалом відповідає вимогам. Недоліки за підкритерієм 6.1 не мають істотного впливу на якість ОП і їх можна усунути за короткий проміжок часу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ ознайомилася з МТБ, яка використовується для реалізації ОП, й констатує наявність достатньої кількості навчальних приміщень, зокрема кабінет методики вивчення української мови та літератури, лабораторія філологічних досліджень, центр вивчення іноземних мов, хаб інфо-медійної грамотності, комп'ютерні аудиторії тощо. Ці аудиторії містять навчально-методичні посібники, підручники, розробки для вивчення відповідних ОК, що сприяє досягненню цілей та ПРН; облаштовані комп'ютерними пристроями, телевізорами, веб-камерами. ПЗ - ліцензійне. Для проведення занять використовується науково-методичний центр Lingua, обладнаний ноутбуками, телевізором, окулярами віртуальної реальності. Для практикування синхронного перекладу облаштовано кабінки, є портативні пристрої для перекладу. Лінгафонний кабінет, забезпечений комп'ютерами, проектором, мультимедійним екраном, допомагає досягати цілей та ПРН. У корпусі є безкоштовний інтернет (Wi-Fi), що було підтверджено гарантом ОП О.Юрченком. Для дозвіллєвої діяльності на факультеті є актові зали на 100 осіб. Також функціонує музей-світлиця, який містить речі, зібрані здобувачами під час фольклорної практики. Під час освітнього процесу активно використовується сайт ЦОДТ (<https://dfn.mdpu.org.ua/>) на платформі MOODLE, який містить курси навчальних дисциплін включно з лекціями, практичними заняттями, семінарами, формами поточного та підсумкового контролю. Компоненти курсів сприяють досягненню цілей, завдань, ПРН. Також на сайті ЦОДТ розміщено каталог ВК з силабусами. Позитивною є інтеграція ресурсу BigBlueButton у платформу ЦОДТ. Спортивно-оздоровчий корпус вміщує 3 спортивні зали, роздягальні, душові, вбиральні, обладнаний спортивним приладдям, зокрема тренажерами. У навчальному корпусі працює буфет. За анкетуванням (<https://cutt.ly/IOWBX3p>), лише 32,6% відповіли схвально на питання щодо задоволеності якістю харчування. Основним недоліком здобувачі називають "недостатній асортимент". Бібліотека включає абонемент навчальної і наукової літератури, художньої літератури, відділ бібліографічної та інформаційної роботи, 4 читальні зали. Фонд складає близько 395 тис. прим. Ведеться електронний каталог. Читальні зали мають комп'ютери та ноутбуки. Для зручності є дві точки доступу Wi-Fi, відкритий доступ до наукометричних баз. Ведеться робота над створенням власної наукометричної бази. Студенти з інших міст проживають у гуртожитку. На поверсі - ванні кімнати, кухні. Облаштовано спортивні кімнати, кімнати студентських рад, відпочинкові зони. На зустрічі з ЕГ здобувачі (В.Барановська та Г.Стовбурь) стверджували, що задоволені умовами проживання. Проблем із забезпеченням місцями немає, про що під час огляду МТБ розповів заступник голови ППО Е.Муртазієв. ЕГ відзначає, що в ЗВО активно відбувається модернізація аудиторного фонду й інших приміщень, зокрема Психологічного центру, де здобувачі можуть отримати консультацію та психологічну підтримку. Загалом матеріально-технічні ресурси забезпечують досягнення цілей і ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Викладачі та здобувачі вищої освіти ОП Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література мають вільний та безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО, що регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (<https://cutt.ly/fOxgXhQ>) і було засвідчено під час зустрічей з ЕГ деканом філологічного факультету Т. Коноваленко. Для здобувачів вищої освіти з інших міст ЗВО надає гуртожиток. Уся інформація, що стосується освітнього процесу, публікується на офіційному сайті МДПУ (<https://mdpu.org.ua/>) та сайті філологічного факультету (<https://filolog.mdpu.org.ua/>). Загалом умови для навчання й викладання є сприятливими та ефективними.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У ЗВО ефективно діють механізми, які забезпечують безпеку освітнього середовища для НПП та здобувачів. Зокрема навчальні корпуси щорічно проходять перевірку санітарно-технічного стану для забезпечення їх постійної готовності до експлуатації; здобувачі та працівники проходять інструктажі з техніки безпеки; навчальні корпуси обладнані вогнегасниками й планами евакуації з метою дотримання протипожежних заходів; комп'ютерні аудиторії також забезпечені вогнегасниками й запобіжниками для унеможливлення ураження електричним струмом. Ці факти були підтверджені під час огляду МТБ. З метою проведення протиепідемічних заходів у навчальному корпусі розміщено засоби дезінфекції. У ЗВО функціонує медичний кабінет, який було продемонстровано під час огляду МТБ. Для вирішення проблем здобувачів, пов'язаних з психологічним здоров'ям, у ЗВО функціонує Психологічний центр (<https://cutt.ly/vOxgcGC>). За філологічним факультетом закріплено фахівця Центру О.Кочкурову, яка проводить профілактичні заходи в академічних групах. Здобувачі знають про можливість звернутися до Психологічного центру, що підтверджується анкетуванням (<https://cutt.ly/vOW8CcD>). На питання "Чи знаєте ви про функціонування в нашому університеті Психологічного центру?" 80,4% респондентів відповіли "так". Під час зустрічей з ЕГ завідувач кафедри психології Н.Фалько розповіла, що здобувачі ОП зверталися до Центру з питаннями особистого характеру. Здобувачі готові до отримання освіти в умовах дистанційного навчання, зумовленого пандемією. Зокрема для них було проведено майстер-клас «Використання технологій дистанційного

навчання на платформі сайту центру освітніх дистанційних технологій в процесі навчання у змішаному форматі» (<https://cutt.ly/OOxgvDX>). Додатковим чинником із задоволення потреб та інтересів здобувачів є ефективна робота ОСС (<https://cutt.ly/UOxgnCz>). Голова студентської ради А.Сухомлінова під час зустрічей з ЕГ розповіла про постійну співпрацю ОСС з адміністрацією ЗВО, яка реагує на ініціативи та проблеми здобувачів. Представники ОСС входять до складу вченої ради університету, зборів трудового колективу, комісій, які ухвалюють рішення, що стосуються освітнього процесу. Про це також повідомила на зустрічі А.Сухомлінова. Анкетування, які проводяться для здобувачів вищої освіти, містять питання, що стосуються освітнього процесу, умов проживання та дозвілля (<https://cutt.ly/3O96W5e>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня та організаційна підтримка здобувачів здійснюється деканатом факультету, гарантом та кураторами груп, що було зазначено деканом філологічного факультету Т.Коноваленко під час зустрічей з ЕГ. Інформаційна підтримка здобувачів здійснюється шляхом розміщення нормативних документів у відкритому доступі на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/bOxgQ7k>). Також на сайті розташована інформація, що стосується освітнього процесу, зокрема й ОП (<https://cutt.ly/qOxgELK>). ЗВО представлений у всіх соціальних мережах, зокрема Facebook (<https://www.facebook.com/mdpu.melitopol/>), Instagram (https://instagram.com/mdpu_official?utm_medium=copy_link), Telegram (<https://t.me/mdpuha>). ОСС також надають усі види підтримки здобувачам шляхом активної комунікації, що підтвердила під час зустрічей з ЕГ голова студентської ради А.Сухомлінова. Студентська рада є в різних соціальних мережах. У YouTube є канал студентського телебачення МДПУ (<https://cutt.ly/DOxgUGD>). Соціальна підтримка здобувачам надається Профспілковою організацією, зокрема реалізовується право студентів пільгових категорій на отримання соціальної стипендії, що було підтверджено деканом факультету Т.Коноваленко під час зустрічей з ЕГ. Голова студентської ради факультету Є.Мамчур зазначила, що психологічний центр здійснює консультативну та психологічну підтримку здобувачів. В університеті є скринька довіри, до розгляду вмісту якої долучаються ОСС. ЗВО також працює над створенням електронної скриньки довіри, про що розповіла Є.Мамчур під час зустрічей з ЕГ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Забезпечення права на освіту осіб з особливими освітніми потребами в МДПУ здійснюється шляхом архітектурно-технічних рішень, зокрема пандусів, якими обладнані головний корпус університету й гуртожиток. На сайті університету є функція для користувачів з порушенням зору (<https://cutt.ly/cOxufw3>). Студенти пільгових категорій отримують соціальні стипендії. Здобувачі з особливими освітніми потребами можуть навчатися дистанційно й за індивідуальним графіком, що було підтверджено гарантом ОП О.Коваль на зустрічі з ЕГ. На цей час на ОП навчається здобувач освіти з особливими освітніми потребами В.Опозний. За словами гаранта ОП О.Коваль, здобувач навчається дистанційно. Також для таких здобувачів може надаватися супровід під час їх перебування в навчальних корпусах. ЗВО потрібно обдумати можливість розширення практики реалізації права на освіту осіб з особливими потребами, зокрема за допомогою архітектурно-технічних рішень (обладнана вбиральня, таблиці шрифтом брайля, пандуси у всіх корпусах тощо) й нормативної бази.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО наявні чітка і зрозуміла політика й процедури вирішення конфліктних ситуацій, які регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/BOxgPd5>), Положенням про комісію з проведення оцінки корупційних ризиків (<https://cutt.ly/oOxgAgD>), Положенням про порядок і процедури врегулювання ситуацій, пов'язаних з корупцією (<https://cutt.ly/FOxgSIX>), Порядком забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та усунення конфлікту інтересів (<https://cutt.ly/gOxgD9N>), Антикорупційною програмою (<https://cutt.ly/pOxgGNo>), Порядком прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти порушення Антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень (<https://cutt.ly/7OxgJAq>). Під час зустрічей з ЕГ перший проректор І.Мальцева розповіла, що для покращення нормативної бази зараз відбувається процес створення окремого положення про булінг, дискримінацію та сексуальні домагання. А.Єрмак є вповноваженою з антикорупційної діяльності в МДПУ. На офіційному сайті ЗВО наявні Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності і План заходів запобігання та протидії корупції (<https://cutt.ly/2OxgLwx>). Здобувачі проходять анкетування на тему конфліктних ситуацій, зокрема «Запобігання конфлікту інтересів, розповсюдження булінгу та сексуальних домагань очима здобувачів вищої освіти» (<https://cutt.ly/aOxgZrN>) і «Основні корупційні ризики очима здобувачів вищої освіти» (<https://cutt.ly/fOxgXuU>). За результатами анкетування (<https://cutt.ly/AOWrCim>), на запитання «Чи демонструють в університеті по відношенню до Вас презирство за допомогою жестів, поглядів, слів» і «Чи було у Вашому випадку сексуальне домагання з боку викладачів та одногрупників» 100% респондентів відповіли «ні». Для НПП у 2020 році

було проведено загальноуніверситетський семінар «Ефективна комунікація та робота з конфліктами», що підтверджується звітом Науково-методичної ради про проведені заходи (<https://cutt.ly/DOxgCCd>). Під час реалізації ОП Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література не було випадків конфліктних ситуацій, але здобувачі вищої освіти знають як діяти в таких випадках.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Для реалізації ОП наявні достатні фінансові, матеріально-технічні та інформаційні ресурси, які є у вільному та безоплатному доступі для здобувачів і науково-педагогічних працівників. Науково-методичний центр Lingua та Психологічний центр є дуже сучасними. МДПУ дбає про безпеку освітнього середовища для здобувачів. Вони отримують достатню консультативну підтримку в освітньому процесі. ОСС активно беруть участь у питаннях, що стосуються освітнього процесу. Їх пропозиції враховуються адміністрацією ЗВО. Для вирішення таких ситуацій сформовано чітку політику, яка регламентується відповідними нормативними документами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

На думку експертної групи, МДПУ доцільно покращити матеріально-технічні ресурси, які використовуються для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, Також експерти рекомендують зробити семінари для НПП та здобувачів з попередження та вирішення конфліктних ситуацій регулярними.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Оцінюючи матеріально-технічні ресурси в контексті досягнення цілей і програмних результатів навчання та освітнє середовище ЗВО загалом, зазначені в контексті критерію недоліки не є суттєвими. Підкритерії 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.6 повністю відповідають вимогам, 7.5 - частково. Експертна група оцінює критерій 7 як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У Положенні про ОП (<https://cutt.ly/alizZBS>) досить детально вписано процедури розробки ОП, їх затвердження, реалізації, оновлення. Пропозиції щодо оновлення ОП можуть вноситися здобувачами, НПП, роботодавцями та іншими стейкхолдерами, а також як результат цілеспрямованого моніторингу та аудиту освітньої програми, оцінки її успішності й потреб суспільства й економіки, кафедрами, що реалізують ОП. ОП зазнає щорічного оновлення, що під час зустрічі підтвердили гарант програми, викладачі (С.Пачев, В.Пачева, Т.Сіроштан, Н.Акулова), голова комісії з експертизи якості освітніх програм спеціальностей Н.Сегеда, керівник центру експертизи та моніторингу якості освітнього процесу Н.Фалько, голова науково-методичної ради Н.Мілько, які чітко сформулювали порядок: зміни до ОП можуть бути ініційовані гарантом ОП, кафедрами на підставі змін у НПА, аналізу ринку праці, позицій стейкхолдерів, після чого кафедра приймає відповідне рішення, за наказом ректора розробляється проєкт ОП, який проходить широке обговорення, на засіданні кафедри за участі всіх стейкхолдерів проєкт удосконалюється й подається на технічне узгодження й затвердження вченою радою (спочатку факультету, потім університету). Наявність численних анкетувань, що проводяться на інституційному рівні (<https://cutt.ly/AOhVjhu>) й на рівні ОП (<https://cutt.ly/3Oh9MSU>), зустрічі зі стейкхолдерами засвідчують послідовне дотримання закладом і розробниками ОП процедур забезпечення якості освіти. У ЗВО функціонує «Центр експертизи та моніторингу якості освітнього процесу...» (<https://cutt.ly/По3jYF>), який, за свідченням керівника Н.Фалько, аналізує результати анкетувань, надає консультативну допомогу й рекомендації гарантам ОП, акумулює рішення кафедр, організовує процес затвердження ОП. Останнє оновлення ОП відбулося після обговорень на засіданнях кафедр (протоколи від 26.02.21 №14, від 26.03.21 №15, від 31.03.21 №16, від 22.04.21 №19) за участі стейкхолдерів. Зокрема ОП було приведено у відповідність до НРК і Професійного стандарту, загальні та фахові компетентності, скориговано найменування й обсяг ОК, оновлено перелік вибіркового ОК тощо. Оновлена програма затверджена вченою радою ЗВО 29.06.21 (протокол №18).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У розділі 2 “Положення про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти...” (<https://cutt.ly/SliQFkB>) детально прописано шляхи й механізми впливу здобувачів на забезпечення та покращення якості освіти, зокрема через студентського гаранта ОП, ОСС, представництво у вчених радах, ректорату, комісії, опитування. Під час зустрічі студгарант ОП В.Барановська повідомила, що пропонувала інтегрувати курси історії української літератури та історії зарубіжної літератури в частині спільної тематики (враховано); Г.Стовбиль вносила пропозицію з удосконалення методів викладання за ОК13 (обговорювалося на засіданні кафедри, підтримано); А.Мельникова під час анкетування пропонувала збільшити обсяг ОК20 (враховано). Здобувачі проходять анкетування (<https://cutt.ly/XOjtoVt>), результати яких обговорюються на засіданнях кафедр. Участь в анкетуваннях під час зустрічі підтвердили здобувачі Є.Рибак (щодо якості ОП), В.Батяєва (тричі проходила опитування з різних аспектів). За результатами останнього анкетування (<https://cutt.ly/GOjt4xS>), 62,5% здобувачів на питання про можливість бути залученим до перегляду ОП та інших процедур забезпечення якості дали позитивну відповідь, 37,5 - не змогли відповісти, негативних відповідей не було. На сайті ЗВО розміщено анкету “Організація освітнього процесу в університеті очима здобувачів вищої освіти” (<https://cutt.ly/SIoMjc4>). За її результатами здобувачі переважно задоволені його організацією. ОСС університету також задіяні в процедурах забезпечення якості освіти, що визначено відповідним положенням (<https://cutt.ly/2Io1MEI>). Представники самоврядування відповідно до п. 2.2. “Положення про комісію вченої ради... з експертизи якості ОП спеціальностей” (<https://cutt.ly/YIo2kXU>) залучені до роботи комісії (К. Осадчук підтвердила свою участь у роботі комісії, зазначивши свою роль, яка полягає в збиранні пропозицій здобувачів, їх розгляді й винесенні на вчену раду університету (наприклад, щодо введення ВК “Література і кіно”, “Художнє редагування”). Представники ОСС залучені до складу вченої ради факультету й університету, групи розробників ОП та процедур внутрішнього забезпечення якості ОП, що підтверджено під час зустрічі головою студради університету А.Сухомліною. Вона також повідомила про регулярні (1 раз на місяць) зустрічі з ректором (за потреби - частіше), для вирішення специфічних питань звертаються до відповідних підрозділів (наприклад, навчального відділу). Голова студради факультету Є.Мамчур також підтвердила можливість прямої комунікації з керівництвом університету. ЕГ констатує активну залученість здобувачів безпосередньо та через ОСС до процесу перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Гаранту ОП й кафедрам можна порадити розглянути можливість запровадження обов’язкових анонімних feedback після завершення ОК (це не є системною практикою, викладачі здебільшого отримують зворотній зв’язок у процесі викладання), що дозволило б отримувати більше достовірної інформації щодо можливої корекції ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об’єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Кафедри регулярно співпрацюють із ЗЗСО м. Мелітополь (№ 16, № 13, № 19, № 22, № 25), Мелітопольського району та ОТГ: участь у засіданнях кафедри; розробка, рецензування і вдосконалення ОП; участь у роботі атестаційної комісії, установчих конференцій виробничих практик, опитування. На факультеті в 2021 р. створено раду стейкхолдерів (<https://cutt.ly/NOjuwDX>), яка відповідно до плану (<https://cutt.ly/NOjup4O>) організовує відкриті лекції, тренінги, круглі столи, а також заходи з обговорення ОП. Під час інтерв’ю з роботодавцями член цієї ради О.Гриньова (учителька ЗОСШ №25) повідомила, що вносила пропозиції з урахування в ОП особливостей регіону в аспекті інтеркультурної комунікації (враховано введенням навчальної краєзнавчої практики та ВК з інтеркультурної комунікації), адаптувати програми практик до вимог НУШ (пропозиції було враховано), а найбільш цінним в ОП вважає факт урахування пропозицій роботодавців; Т.Юрченко (учителька гімназії №22) пропонувала збільшити кількість практичних за рахунок лекційних занять за ОК17,19; О.Сахацька (учитель гімназії №11) просила збільшити практичну підготовку (враховано в ОК20 в частині мовленнєвої практики); О.Яценко (директор гімназії №22), голова ради стейкхолдерів факультету, пропонував у лютому 2021 р. вдосконалити ОК28 з огляду на вимоги НУШ та з урахуванням інклюзивної освіти (для чого особисто читав лекції здобувачам з питань інклюзії). На сайті ЗВО розміщено анкету для роботодавців (<https://cutt.ly/nIo1wOr>), де вони можуть оцінити якість підготовки фахівців різних ОП, надати свої пропозиції тощо. Результати цього анкетування засвідчують здебільшого високий рівень оцінки випускників ОП, рівня взаємодії з викладачами й здобувачами, а серед найважливіших чинників впливу на професійне зростання роботодавці відзначають переважно soft skills. За результатами останнього анкетування (<https://cutt.ly/ROjsI8z>), 95% роботодавців добре оцінюють рівень професійної підготовки випускників, 92% зацікавлені в прийомі їх на роботу, 95% тією чи іншою мірою були залучені до обговорення цілей, завдань і змісту ОП, при цьому їхня думка була врахована. ЕГ підтверджує досить активну залученість роботодавців у процес перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар’єрного шляху випускників освітньої програми.

Підтримка зв’язку з випускниками й відстежування їх кар’єрного шляху здійснюється (згідно з Відомостями про СО) кафедрами через телефонне спілкування, електронне листування, завдяки налагодженим контактам у соціальних мережах, під час зустрічей колишніх кураторів та НПП з випускниками. Тісні зв’язки підтримуються здебільшого в

межах спільних проєктів, заходів, зокрема зустрічей під час обговорення ОП (О.Федюніна), учнівських конкурсів (Н.Зіненко) тощо. Пропозиції випускників щодо ОП враховуються під час її перегляду (підтверджено під час інтерв'ю). З метою сприяння професійному зростанню випускників в університеті створено Асоціацію випускників МДПУ ім. Б. Хмельницького, на сторінці якої (<https://cutt.ly/vIkV4PR>) міститься Положення про Асоціацію (<https://cutt.ly/TIkBTOq>), у якому зокрема вказано можливість (п.2.4.) надавати пропозиції щодо вдосконалення навчальних планів, робочих програм, ОП; визначено осіб, відповідальних за моніторинг працевлаштування; наведено список відомих випускників тощо. На жаль, сторінка “Обговорення якості освітніх програм” (<https://cutt.ly/bIkMtSW>) Асоціації наразі є порожньою. Під час спілкування А.Орлов, голова Асоціації, відзначив постійний зв'язок з кафедрами, надання порад, зокрема щодо важливості розвитку ділової української мови для потреб місцевого бізнесу, держслужбовців. На постійній основі здійснюється анкетування «Університет очима випускників» (<https://cutt.ly/MIatlsb>). В останньому анкетуванні (<https://cutt.ly/TOjz2SL>) взяли участь понад 100 осіб (щоправда, це випускники всього університету). Отже, колектив кафедр підтримує зв'язки з випускниками й активно співпрацює з ними.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішнє забезпечення якості ОП регламентується положеннями про систему внутрішнього забезпечення якості (<https://cutt.ly/AIaaVpJ>), комісію вченої ради з експертизи якості ОП (<https://cutt.ly/hIaa8xc>) та Центр експертизи та моніторингу якості освітнього процесу (<https://cutt.ly/plaswsC>). Серед труднощів, які зазвичай постають перед колективом під час реалізації програм голова комісії з експертизи якості освітніх програм спеціальностей Н.Сегеда відзначила пандемію (яка спричинила зниження активності здобувачів), постійну динаміку в системі вищої освіти (зміни НПА, термінології тощо), однак ЗВО ефективно зреагував на ці виклики підвищенням “анкетної активності” й своєчасними змінами у внутрішній документації закладу. Недоліки ОП виявляються переважно в результаті взаємодії зі стейкхолдерами (анкетування, спільні засідання тощо), які вносять свої пропозиції (детально вказано в попередніх критеріях). Важливо, що жодна з озвучених під час інтерв'ю пропозицій не була проігнорована: у той чи інший спосіб усі вони були враховані. Отже, завдяки дотриманню процедур забезпечення якості й активній взаємодії всіх стейкхолдерів ОП безперервно перебуває в процесі вдосконалення й уможливорює вчасне реагування на виявлені недоліки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП є первинною, тому при її розробці враховувалися рекомендації й побажання щодо інших ОП. Згідно з Відомостями про СО, в університеті створюється електронна система запису на вибіркові компоненти ОП (на час експертизи така практика ще не застосована, здобувачі здійснюють запис через заявки), запроваджено практику оприлюднення для громадського обговорення проєктів ОП (проєкт ОП 2022 р. - <https://cutt.ly/DOjmarv>), оновлено низку положень, отримано сертифікат на систему управління якістю щодо надання послуг у сфері освіти відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001, оснащено аудиторії обладнанням для дистанційного і змішаного навчання, поповнено бібліотечний фонд сучасними навчальними виданнями, вдосконалено сайт Центру дистанційних освітніх технологій, збільшено кількість публікацій наукових статей у фахових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus, Web of Science, Index Copernicus, Google Scholar, розширено практику обміну професійним досвідом. ЕГ проаналізувала висновки й рекомендації ЕГ, ГЕР, НА щодо експертизи подібної ОП (відповідного рівня освіти й галузі) за спеціальністю “СО. Фізична культура”. ЗВО було надано низку рекомендацій (зазначено лише актуальні для аналізованої ОП), які враховано або перебувають у процесі виконання, зокрема: розширено практику врахування досвіду іноземних програм зарубіжних ЗВО, висвітлення наукових здобутків на сайті кафедри, аналіз результатів анкетувань здобувачів освіти щодо їх задоволеності ОП, скориговано обсяги практичної підготовки (робота з удосконалення цього аспекту ще продовжується), ведеться розробка електронної скриньки довіри (зазначено під час інтерв'ю). Поки що нереалізованими залишаються такі рекомендації: посилити технічну складову щодо реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами у навчальному корпусі, де реалізовується ОП; розмістити телефони гарячої лінії на головній сторінці сайту МДПУ для швидкого доступу; додати на офіційному сайті посилання на інстаграм, тік-ток, телеграм-канал та інші канали комунікації для студентів МДПУ; посилити академічну мобільність студентів. Варто додати, що вчена рада університету розглядає питання врахування рекомендацій попередніх експертиз (протокол від 25.01.2022 р.: <https://cutt.ly/cOWeECd>). ЕГ констатує, що основні недоліки й рекомендації, висловлені під час попередніх експертиз, були враховані. Інші ж не мають критичного впливу на якість ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час експертизи ЕГ пересвідчилася в якісній і швидкій взаємодії менеджменту ЗВО, допоміжних підрозділів, кафедр і здобувачів (тобто на всіх рівнях системи) у виконанні процедур, пов'язаних із забезпеченням якості освіти. Ці підрозділи в системі в системі забезпечення якості освіти в ЗВО виконують іакі функції: Центр експертизи та

моніторингу якості освітнього процесу виконує регульовальну й управлінську функцію щодо здійснення експертизи й моніторингу освітнього процесу; комісія вченої ради з експертизи якості освітніх програм спеціальностей аналізує й виносить остаточне рішення щодо подання ОП вчентій раді на затвердження, моніторить актуальні НПА у сфері вищої освіти, а також окремі проблемні питання всіх ОП; навчальний відділ займається організацією, моніторингом, контролем здійснення освітнього процесу; науково-методична комісія бере участь в експертизі ОП, зокрема щодо відповідності ОК, викладання, проведення атестації, матриці відповідностей ОК самим ОП; відділ кадрів бере участь у роботі конкурсної комісії з відбору НПП, здійснює документальний супровід цього процесу; відділ міжнародних зв'язків займається підтримкою академічної мобільності всіх учасників освітнього процесу, їх залученням до міжнародної співпраці та проєктної діяльності; центр освітніх дистанційних технологій забезпечує адміністративний, організаційний, науково-методичний і технологічний супровід освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання; психологічний центр надає психологічну допомогу учасникам освітнього процесу за потреби; на рівні деканатів відбувається безпосередня організаційна та освітня підтримка здобувачів на факультеті; на рівні кафедр відбувається взаємодія з усіма стейкхолдерами, аналіз ОП, їх коригування, а також узагальнення і внесення пропозицій щодо їх оновлення. Відчутним є постійний рух ЗВО до формування культури якості із залученням усіх стейкхолдерів. Значний акцент у цих процесах зроблено на анкетуваннях, які формуються й обробляються переважно на інституційному рівні. Запорукою успішного формування культури якості в ЗВО є послідовне дотримання процедур, які регулюються відповідними положеннями. Усе це зумовило постійне перебування ОП в стані перегляду й покращення, зокрема на момент підготовки звіту на сайті вже розміщено проєкт ОП на наступний рік. ЕГ вважає ключовими чинниками небайдужість, неприховане бажання всіх зацікавлених сторін покращити ОП, прислухатися до рекомендацій експертів, орієнтуватися на кращі зразки в забезпеченні якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЗВО дотримується визначених процедур забезпечення якості освіти, здобувачі й роботодавці активно включені в процес перегляду ОП. ОП безперервно перебуває в процесі вдосконалення, що уможлиблює вчасне реагування системи забезпечення якості на виявлені недоліки. Усі учасники освітнього процесу демонструють бажання постійно вдосконалювати й покращувати ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ рекомендує розглянути можливість запровадження обов'язкового feedback після завершення ОК. Також ЗВО слід докласти зусиль для остаточного усунення недоліків і рекомендацій, висловлених під час попередніх експертиз.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Система забезпечення якості освіти є достатньо ефективною, що є запорукою подальшого вдосконалення ОП. ЕГ констатує повну відповідність за підкритеріями 8.1-8.5, 8.7 і часткову за підкритерієм 8.6. Недоліки, зазначені в підкритерії 8.6, а також рекомендація підкритерію 8.2 не мають критичного впливу на якість ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО діють нормативні документи, які регламентують права і обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Ці документи й положення розміщені на офіційному сайті МДПУ у вкладці «Університет» - «Інформація, що підлягає оприлюдненню» (<https://cutt.ly/eOxbOeY>). Зокрема права та обов'язки здобувачів вищої освіти регламентуються пунктом 13 Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» (<https://cutt.ly/hOxbSyH>). Наявність цих документів на офіційному сайті ЗВО дозволяє ЕГ констатувати факт їх вільного доступу для учасників освітнього процесу. Нормативні акти є чіткими, зрозумілими, що було зазначено під час зустрічей з експертами здобувачами вищої освіти А.Мельниковою та В.Барановською. Ці факти дозволяють ЕГ

стверджувати про ефективну практику визначення правил для учасників освітнього процесу та їх доступності в межах освітньої діяльності та реалізації ОП Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Практика регулярного публічного обговорення проєктів ОП підтверджується фактом наявності в архіві проєктів за 2020 та 2021 роки (<https://cutt.ly/aOxbGgM>). Уже зараз на сторінці кафедри розміщено новий проєкт ОП (<https://cutt.ly/cOxbJlo>). Стейкхолдери можуть подати свої пропозиції через форму для обговорень, яка також розміщена на сайті факультету (<https://cutt.ly/MOxbL8P>). За результатами обговорення, зокрема й публічного, створюється та публікується порівняльна таблиця змін до ОП (<https://cutt.ly/FOxbVaE>). Проте, на момент проведення експертизи покликання на таблицю не є активним.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Затверджена на 2021-2022 н.р. ОП опублікована на офіційному сайті філологічного факультету у вільному доступі й повною мірою (<https://cutt.ly/FOxbVaE>). Також на сайті доступні силабуси всіх навчальних дисциплін, як вивчають здобувачі вищої освіти (<https://cutt.ly/iOxb9rW>). Силабуси оприлюднено з розподілом на обов'язкові та вибіркові освітні компоненти, а також посеместрово. На сайті своєчасно було розміщено посилання на відкриту зустріч (<https://bit.ly/349f49H>). Експертна група констатує, що обсяг оприлюдненої інформації, яка стосується освітнього процесу, є достатньою для ефективного інформування всіх зацікавлених сторін.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Існують чіткі та зрозумілі нормативні акти, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Ці документи наявні у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО. На сайті філологічного факультету розміщено проєкт ОП і форму для внесення пропозицій і зауважень від стейкхолдерів. Достовірною і чіткою є інформація, що стосується освітнього процесу, розміщена у вільному доступі на офіційних веб-сторінках МДПУ та філологічного факультету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Покликання на порівняльну таблицю запропонованих змін до ОП не активне.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Експертна група вважає, що підкритерії 9.1 та 9.3 повністю відповідають вимогам, 9.2 - частково. Зазначений недолік у контексті підкритерію 9.2 не є суттєвим, оскільки наявність на сайті проєкту ОП та форми для внесення пропозицій щодо її вдосконалення демонструють реалізацію права всіх стейкхолдерів на участь у покращенні ОП. Перераховані вище факти зумовлюють відповідність критерію В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ужченко Дмитро Вікторович

Члени експертної групи

Забужанська Інна Дем`янівна

Дяченко Наталія Миколаївна

Генсерук Юлія Вікторівна